



Sajtó és Tájékoztatás

Az Európai Unió Bírósága
23/20. sz. SAJTÓKÖZLEMÉNY
Luxembourg, 2020. március 3.

A C-125/18. sz. ügyben hozott ítélet
Gómez del Moral Guasch kontra Bankia SA

A spanyol bíróságoknak meg kell vizsgálniuk a jelzálog-fedezetű kölcsönszerződésekben szereplő azon feltétel világos és érthető jellegét, amely a spanyol takarékpénztárakra vonatkozó mutatón alapuló változó kamatláb alkalmazását írja elő

Ha e bíróságok megállapítják e feltétel tisztességtelen jellegét, e mutatót a spanyol jogszabály szerinti diszpozitív mutatóval válthatják fel annak érdekében, hogy a fogyasztót megvédjék azon különösen hátrányos következményektől, amelyek a kölcsönszerződés semmisségéből eredhetnek

A **Gómez del Moral Guasch** ügyben 2020. március 3-án hozott ítéletében (C-125/18) a nagytanácsban eljáró Bíróság kimondta, hogy **a fogyasztó és az eladó vagy szolgáltató között létrejött jelzálog-fedezetű kölcsönszerződés azon feltétele, amelynek értelmében a fogyasztó által fizetendő kamatláb a spanyol takarékpénztárak jelzálog-fedezetű kölcsönein alapuló referenciamutatótól (a továbbiakban: referenciamutató) függően változik**, amennyiben e mutatót a spanyol jog írja elő, **a tisztességtelen feltételekről szóló irányelv hatálya alá tartozik.**¹ E feltétel ugyanis **nem tükrözi az ezen irányelv 1. cikkének (2) bekezdése értelmében vett kötelező érvényű törvényi vagy rendeleti rendelkezéseket.** A Bíróság azt is kifejtette, hogy **a spanyol bíróságoknak meg kell vizsgálniuk az ilyen feltétel világos és érthető jellegét, függetlenül attól, hogy a spanyol jog élt-e a tagállamok számára a tisztességtelen feltételekről szóló irányelv 4. cikkének (2) bekezdésében biztosított, annak előírására vonatkozó lehetőséggel, hogy valamely feltétel tisztességtelen jellegének megítélése nem vonatkozik többek között a szerződés elsődleges tárgyának meghatározására.** Ha e bíróságok megállapítják e feltétel tisztességtelen jellegét, e mutatót a spanyol jogszabályban előírt diszpozitív mutatóval válthatják fel annak érdekében, hogy a fogyasztót megvédjék azon különösen hátrányos következményektől, amelyek a kölcsönszerződés semmisségéből eredhetnek.

Ez az ítélet a Juzgado de Primera Instancia n° 38 de Barcelona (barcelonai 38. sz. elsőfokú bíróság, Spanyolország) által benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem keretében illeszkedik. Marc Gómez del Moral Guasch keresetet indított e bíróság előtt az általa a Bankia SA bankkal kötött jelzálog-fedezetű kölcsönszerződésben szereplő, változó kamatlábra vonatkozó feltétel állítólagosan tisztességtelen jellege tárgyában. E feltétel értelmében a fogyasztó által fizetendő kamatláb a referenciamutatótól függően változik. Ezt a referenciamutatót a nemzeti szabályozás írta elő, és azt a hitelintézetek a jelzálog-fedezetű kölcsönökre alkalmazhatták. Mindazonáltal a spanyol bíróság megjegyzi, hogy a referenciamutató alapján kiszámított változó kamatok indexálása kedvezőtlenebb volt, mint az európai bankközi piaci kamatláb (Euribor) középértéke alapján történő indexálás, amelyet a Spanyolországban kötött jelzálog-fedezetű kölcsönszerződések 90%-ában alkalmaznak, és amely kölcsönönként 18 000 eurótól 21 000 euróig terjedő többletköltséggel jár.

Először is a Bíróság emlékeztetett arra, hogy azok a feltételek, amelyek kötelező érvényű törvényi vagy rendeleti rendelkezéseket tükröznek, nem tartoznak az irányelv hatálya alá.² Mindazonáltal a

¹ A fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelv (HL 1993. L 95., 29. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 2. kötet, 288. o.).

² A 93/13 irányelv 1. cikkének (2) bekezdése.

Bíróság megjegyezte – és ezt a spanyol bíróságnak kell megvizsgálnia –, hogy **a jelen ügyben alkalmazandó nemzeti szabályozás a változó kamatozású kölcsönök esetében nem írja elő hivatalos referenciamutató használatát, hanem azon feltételek megállapítására szorítkozik, amelyeknek a „referenciamutatóknak vagy referencia-kamatlábaknak” meg kell felelniük ahhoz, hogy azokat a hitelintézetek alkalmazhassák.** Következésképpen a Bíróság megállapította, hogy az irányelv hatálya alá tartozik a jelzálog-fedezetű kölcsönszerződés azon feltétele, amely előírja, hogy a kölcsönre alkalmazandó kamatláb a nemzeti szabályozásban előírt azon hivatalos referenciamutatók egyikén alapul, amelyeket a hitelintézetek a jelzálog-fedezetű kölcsönszerződésekre alkalmazhatnak, ha ez a nemzeti szabályozás nem írja elő sem e mutatónak szerződés feleinek választásától független kötelező alkalmazását, sem annak kiegészítő jellegű, azaz ugyanezen felek között e tekintetben fennálló eltérő megállapodás hiányában történő alkalmazását.

Másodszor, a Bíróság a szerződés elsődleges tárgyára vonatkozó feltétel átláthatóságának vizsgálata során a nemzeti bíróság hatáskörével foglalkozott. Az irányelv 4. cikkének (2) bekezdése szerint ugyanis a feltételek tisztességtelen jellegének megítélése nem terjed ki különösen a szerződés elsődleges tárgyának a meghatározására, amennyiben ezek a feltételek világosak és érthetőek.³ A spanyol bíróságban felmerült a kérdés, hogy a nemzeti bíróság még az irányelv e rendelkezésének a belső jogba való átültetése hiányában is vizsgálhatja-e, hogy a vitatott feltételhez hasonló feltétel megfelel-e az irányelv által előírt átláthatósági követelménynek. E tekintetben a Bíróság hangsúlyozta, hogy a szerződési feltételeknek mindig meg kell felelniük a világos és érthető megfogalmazás követelményének.⁴ Ez a követelmény a Bíróság szerint akkor is alkalmazandó, ha valamely feltétel a fent hivatkozott rendelkezés hatálya alá tartozik, és még akkor is, ha az érintett tagállam – a jelen esetben Spanyolország – ezt a rendelkezést nem ültette át jogrendjébe. Ebből következően **a tagállami bíróság mindig köteles megvizsgálni a szerződés elsődleges tárgyára vonatkozó szerződési feltétel világos és érthető jellegét.**

Harmadszor a Bíróság kimondja, hogy **a jelzálog-fedezetű kölcsönszerződés keretében változó kamatlábat meghatározó szerződési feltételnek** az irányelv szerinti átláthatósági követelmény⁵ tiszteletben tartása érdekében **nemcsak alaki és nyelvtani szempontból kell érthetőnek lennie, hanem azt is lehetővé kell tennie, hogy a szokásosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztó megértse e kamatláb számítási módjának konkrét működését, és így pontos és érthető kritériumok alapján értékelje az ilyen feltételnek a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt, potenciálisan jelentős gazdasági következményeit.** Az e tekintetben elvégzendő értékelés szempontjából különösen releváns tényezőnek minősül egyrészt az a körülmény, hogy a kamatláb kiszámítására vonatkozó fő elemek – az említett kamatláb számítási módjának az érintett tagállam hivatalos lapjában való közzététele folytán – könnyen hozzáférhetőek minden olyan személy számára, aki jelzálog-fedezetű kölcsönszerződés megkötését tervezi, másrészt pedig az ugyanezen kamatláb kiszámításának alapjául szolgáló mutató múltbeli alakulására vonatkozó információknak az eladó vagy szolgáltató által a fogyasztó rendelkezésre bocsátása.

Negyedszer és utolsósorban, ami a nemzeti bíróságnak valamely szerződési feltétel irányelv értelmében vett esetleges tisztességtelen jellegének megállapítására vonatkozó hatáskörét illeti, a Bíróság emlékeztetett arra, hogy az irányelvvél⁶ nem ellentétes, ha a nemzeti bíróság a szerződési jog elveinek alkalmazásával elhagyja az eladó vagy szolgáltató és a fogyasztó között létrejött szerződésben szereplő tisztességtelen feltételt, és azt a nemzeti jog valamely diszpozitív rendelkezésével helyettesíti olyan helyzetekben, amelyekben a feltétel érvénytelenségének kimondása miatt a bíróságnak a teljes szerződés semmisségét kellene megállapítania, és ezzel a fogyasztót különösen hátrányos következményeknek tenné ki. A szerződés semmisségének ezen megállapítása következtében ugyanis főszabály szerint azonnal esedékessé válik a részletekben megfizetendő kölcsönösszeg fennmaradó része, amelynek megfizetése valószínűleg meghaladja a

³ A 93/13 irányelv 4. cikkének (2) bekezdése, amely a szerződés elsődleges tárgyára, illetve az árnak és díjazásnak az ellenértékként szállított árunak vagy nyújtott szolgáltatásnak való megfelelésére vonatkozó feltételekre vonatkozik.

⁴ A 93/13 irányelv 5. cikke.

⁵ A 93/13 irányelv 4. cikkének (2) bekezdése és 5. cikke.

⁶ A 93/13 irányelv 6. cikkének (1) bekezdése.

fogyasztó pénzügyi képességeit, így az inkább őt bünteti, mint a kölcsönadót, ebből következően a semmisség megállapítása az utóbbit nem téríti el attól, hogy ilyen feltételeket illesszen az általa kínált szerződésekbe. A jelen ügyben a spanyol jogalkotó a vitatott kölcsönszerződés megkötése óta „helyettesítő” mutatót vezetett be, amely – és ezt a kérdést előterjesztő bíróságnak kell megvizsgálnia – diszpozitív jellegű. E körülmények között a Bíróság megállapította, hogy **az irányelvvel⁷ nem ellentétes, ha a kölcsön változó kamatainak kiszámításához referenciamutatót meghatározó tisztességtelen szerződési feltétel semmissége esetén a nemzeti bíróság e mutatót a szerződés felei közötti ellentétes megállapodás hiányában alkalmazandó, említett helyettesítő mutatóval váltja fel, amennyiben az érintett jelzálog-fedezetű kölcsönszerződés az említett tisztességtelen feltétel elhagyása esetén nem maradhat fenn, és ha a teljes szerződés semmisségének megállapítása a fogyasztót különösen hátrányos következményeknek tenné ki.**

EMLÉKEZTETŐ: Az előzetes döntéshozatali eljárás lehetővé teszi a tagállami bíróságok számára, hogy az előttük folyamatban lévő jogvita keretében az uniós jog értelmezésére vagy valamely uniós jogi aktus érvényességére vonatkozó kérdést terjesszenek a Bíróság elé. A Bíróság nem dönti el a tagállami bíróság előtti jogvitát. A nemzeti bíróság feladata, hogy az ügyet a Bíróság határozata alapján elbírálja. E határozat a tartalmilag hasonló kérdésben eljáró más nemzeti bíróságokat is köti.

A sajtó részére készített nem hivatalos kiadvány, amely nem köti a Bíróságot.

A kihirdetés napján az ítélet [teljes szövege](#) megtalálható a CURIA honlapon

Sajtófelelős: Lehoczki Balázs ☎ (+352) 4303 5499

Az ítélet kihirdetésekor készített képfelvételek elérhetők: „[Europe by Satellite](#)” ☎ (+32) 2 2964106

⁷

A 93/13 irányelv 6. cikkének (1) bekezdése és 7. cikkének (1) bekezdése.